

Byla C-825/21**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2021 m. gruodžio 23 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Cour de cassation (Kasacinis teismas, Belgija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. gruodžio 13 d.

Kasatorė:

UP

Kita kasacinio proceso šalis:

Centre public d'action sociale de Liège (Lježo viešasis socialinės paramos centras)

1. Bylos dalykas ir faktinės aplinkybės

- 1 2014 m. rugsėjo 24 d. kasatorės prieglobsčio prašymas buvo atmestas, o 2014 m. spalio 13 d. jai pranešta apie įpareigojimą išvykti iš šalies.
- 2 2014 m. spalio 16 d. kasatorė *Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių ginčų taryba) pateikė skundą dėl sprendimo atmesti prašymą.
- 3 2015 m. sausio 19 d. kasatorė pateikė prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje dėl medicininių priežasčių.
- 4 2015 m. birželio 8 d. šis prašymas pripažintas priimtiniu, taigi buvo išduotas gyvenamosios vietos registracijos pažymėjimas (leidimas laikinai gyventi šalyje). *Centre public d'action sociale de Liège* (Lježo viešasis socialinės paramos centras) suteikė kasatorei finansinę socialinę paramą.
- 5 2015 m. liepos 22 d. *Conseil du contentieux des étrangers* atmetė skundą dėl 2014 m. rugsėjo 24 d. sprendimo atmesti prašymą.

- 6 2016 m. balandžio 20 d. *Conseil du contentieux des étrangers* pripažino, kad prašymas išduoti leidimą gyventi šalyje dėl medicininių priežasčių yra nepagrįstas. Gyvenamosios vietos registracijos pažymėjimas (leidimas laikinai gyventi šalyje) kasatorei nebebuvo išduotas.
- 7 Kasatorė šį sprendimą apskundė *Conseil du contentieux des étrangers* (skundas neturi sprendimo galiojimą stabdančio poveikio).
- 8 2016 m. gegužės 1 d. *Centre public d'action sociale de Liège* nutraukė socialinės paramos teikimą kasatorei.
- 9 2016 m. lapkričio 7 d. sprendimu *Tribunal du travail de Liège* (Lježo darbo teismas) atmetė kasatorės skundą dėl socialinės paramos nutraukimo.
- 10 2017 m. kovo 15 d. *Tribunal du travail de Liège* atmetė kasatorės apeliacinį skundą dėl šio sprendimo.
- 11 *Tribunal du travail de Liège* iš esmės nusprendė, kad įpareigojimo išvykti iš šalies, apie kurį pranešta prieš pateikiant prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje dėl medicininių priežasčių, galiojimas iš tiesų buvo sustabdytas, bet nenutrauktas, ir kad tas įpareigojimas visiškai įsigaliojo, kai gyvenamosios vietos registracijos pažymėjimai nebebuvo išduoti. Taigi kasatorė, kurios buvimas Belgijoje yra neteisėtas, nebeturi teisės į minėtą socialinę paramą.
- 12 Gavęs kasacinį skundą dėl šio sprendimo, *Cour de cassation* dabar pateikė klausimą Teisingumo Teismui.

2. Nagrinėjamos nuostatos

Sąjungos teisė

2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse

- 13 II skyriaus, pavadinto „Neteisėto buvimo nutraukimas“, 6 straipsnyje nustatyta:

„Sprendimas grąžinti

1. Valstybės narės priima sprendimą grąžinti kiekvieno trečiosios šalies piliečio, neteisėtai esančio jų teritorijoje, atžvilgiu, nepažeisdamos 2–5 dalyse nurodytų išimčių.

<...>

4. Valstybės narės, atsižvelgdamos į asmenines, humanitares ar kitas priežastis, bet kuriuo metu gali suteikti atskirą leidimą gyventi [šalyje] ar kitokį leidimą,

suteikiantį teisę pasilikti neteisėtai jų teritorijoje esančiam trečiosios šalies piliečiui. Tokiu atveju sprendimas grąžinti nepriimamas. Jei sprendimas grąžinti jau buvo priimtas, jis panaikinamas arba sustabdomas leidimo gyventi [šalyje] arba kito leidimo, suteikiančio teisę pasilikti, galiojimo laikotarpiui.

<...>“

- 14 8 straipsnyje, pavadintame „Išsiuntimas“, numatyta:

„1. Valstybės narės imasi visų būtinų priemonių, kad įvykdytų sprendimą grąžinti, jei nebuvo suteiktas laikotarpis savanoriškai išvykti pagal 7 straipsnio 4 dalį arba jei nebuvo laikomasi įpareigojimo grįžti per savanoriško išvykimo laikotarpį, numatytą pagal 7 straipsnį.

<...>

6. Valstybės narės nustato veiksmingą priverstinio grąžinimo stebėsenos sistemą.“

Nacionalinė teisė

„*Loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'action sociale*“ (1976 m. liepos 8 d. Pagrindinis įstatymas dėl viešųjų socialinės paramos centrų)

- 15 1 straipsnyje nurodyta:

„Kiekvienas asmuo turi teisę į socialinę paramą. Ji turi būti skiriama tam, kad kiekvienas asmuo galėtų gyventi oriai.

Įsteigiami viešieji socialinės paramos centrai, kurie šiame įstatyme nustatytomis sąlygomis turi užtikrinti šios paramos teikimą.“

- 16 57 straipsnyje nustatyta:

„1. Nepažeidžiant 57ter straipsnio nuostatų, viešojo socialinės paramos centro užduotis yra užtikrinti asmenims ir šeimoms bendruomenės teikiamą paramą.

<...>

Ši parama gali būti materialinė, socialinė, medicininė, medicininė ir socialinė arba psichologinė.

2. Nukrypstant nuo kitų šio įstatymo nuostatų, viešojo socialinės paramos centro užduotis yra tik:

1° teikti skubią medicinos pagalbą neteisėtai Belgijos Karalystėje gyvenantiems užsieniečiams;

<...>

Užsienietis, kuris pareiškė esąs pabėgėlis ir pateikė prieglobsčio prašymą, Belgijos Karalystėje gyvena neteisėtai, kai prieglobsčio prašymas atmetamas ir atitinkamam užsieniečiui pranešta apie įpareigojimą išvykti iš šalies. <...>“

„Loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers“ (1980 m. gruodžio 15 d. Įstatymas dėl užsieniečių atvykimo į šalies teritoriją, įsikūrimo ir gyvenimo šalyje bei išsiuntimo iš jos)

17 9ter straipsnyje numatyta:

„1. Belgijoje gyvenantis užsienietis, <...> sergantis liga, kuri kelia realų pavojų jo gyvybei ar sveikatai arba realią grėsmę patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį, kai jo kilmės šalyje ar šalyje, kurioje jis gyvena, nėra jokio tinkamo gydymo, gali <...> pateikti prašymą leisti gyventi Belgijos Karalystėje.“

„Arrêté royal du 17 mai 2007 fixant des modalités d'exécution de la loi du 15 septembre 2006 modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers“ (2007 m. gegužės 17 d. Karaliaus nutarimas, nustatantis išsamias 2006 m. rugsėjo 15 d. Įstatymo, iš dalies keičiančio 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymą dėl užsieniečių atvykimo į šalies teritoriją, įsikūrimo ir gyvenimo šalyje bei išsiuntimo iš jos, įgyvendinimo taisykles)

18 7 straipsnyje nurodyta:

„<...>

Išskyrus įstatymo 9ter straipsnio 3 dalyje nurodytus atvejus, ministro įgaliotas asmuo paveda komunai įtraukti atitinkamą asmenį į užsieniečių registrą ir išduoti jam A pavyzdžio gyvenamosios vietos registracijos pažymėjimą. <...>“

19 8 straipsnyje nustatyta:

„Leidimas laikinai gyventi šalyje ir registracijos užsieniečių registre pažymėjimas, išduotas remiantis įstatymo 9ter straipsniu, galioja ne trumpiau kaip vienus metus.“

3. Kasatorės pozicija

20 Kasatorė iš esmės tvirtina, kad gyvenamosios vietos registracijos pažymėjimas leidžia asmeniui, pateikusiam prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje dėl medicininių priežasčių, gyventi šalyje, nors laikinai ir neturint garantijų, todėl įpareigojimas išvykti iš šalies, apie kurį pranešta anksčiau, netiesiogiai buvo atšauktas. Taigi skundžiamame sprendime nebuvo galima remtis šiuo įpareigojimu išvykti iš šalies siekiant pripažinti, kad ginčijamu laikotarpiu (2016 m. gegužės 1 d. – lapkričio 2 d.) kasatorė šalyje buvo neteisėtai ir negalėjo

gauti socialinės paramos pagal 1976 m. liepos 8 d. Įstatymo 57 straipsnio 2 dalį, išskyrus skubią medicinos pagalbą.

4. Cour de cassation vertinimas

- 21 Pagal Direktyvos 2008/115 6 straipsnio 1 dalį valstybės narės sprendimą grąžinti priima dėl kiekvieno trečiosios šalies piliečio, neteisėtai esančio jų teritorijoje.
- 22 Remdamosi Direktyvos 2008/115 6 straipsnio 4 dalimi valstybės narės, atsižvelgdamos į asmenines, humanitares ar kitas priežastis, bet kuriuo metu gali nuspręsti suteikti atskirą leidimą gyventi šalyje ar kitokį leidimą, suteikiantį teisę gyventi šalyje neteisėtai jų teritorijoje esančiam trečiosios šalies piliečiui; tokiu atveju, jei sprendimas grąžinti jau buvo priimtas, jis panaikinamas arba jo galiojimas sustabdomas leidimo gyventi šalyje arba kito leidimo, suteikiančio teisę gyventi šalyje, galiojimo laikotarpiui.
- 23 Direktyvos 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybės narės imasi visų būtinų priemonių siekdamos įvykdyti sprendimą grąžinti.
- 24 2018 m. birželio 19 d. Sprendime *Gnandi* (C-181/16, EU:C:2018:465) Teisingumo Teismas konstatavo, kad *Office des étrangers de Belgique* (Belgijos užsieniečių reikalų tarnyba) įpareigojimas išvykti iš šalies, priimtas dėl trečiosios šalies piliečio po to, kai buvo atmestas jo tarptautinės apsaugos prašymas, yra sprendimas grąžinti, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2008/115/EB 3 straipsnio 4 punktą.
- 25 Byloje, kurioje priimtas 2016 m. vasario 15 d. Sprendimas *N.* (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas *Conseil d'État des Pays-Bas* (Nyderlandų Valstybės Taryba) nurodė, kad, remiantis jo paties teismo praktika, tuo atveju, jei asmuo, kuriam taikoma grąžinimo procedūra, pateikia prašymą suteikti prieglobstį, kiekvienas per šią procedūrą anksčiau priimtas sprendimas grąžinti tampa negaliojantis pagal įstatymą. Šiuo klausimu tas teismas pabrėžė, kad bet kuriuo atveju, siekiant Direktyvos 2008/115 veiksmingumo, reikalaujama, kad pagal šią direktyvą pradėta procedūra, per kurią buvo priimtas sprendimas grąžinti, būtų tęsiama nuo jos sustabdymo dėl pateikto tarptautinės apsaugos prašymo momento, kai šis prašymas atmetamas pirmojoje instancijoje; kad valstybės narės iš tiesų privalo nepažeisti minėta direktyva siekiamo tikslo, t. y. tikslo suformuoti veiksmingą neteisėtai šalyje esančių trečiųjų šalių piliečių išsiuntimo ir repatriacijos politiką; kad šiuo klausimu atsižvelgiant tiek į valstybių narių lojalumo pareigą, kylančią iš Europos Sąjungos sutarties 4 straipsnio 3 dalies, tiek į veiksmingumo reikalavimus, išdėstytus, be kita ko, Direktyvos 2008/115 4 konstatuojamojoje dalyje, darytina išvada, kad šios direktyvos 8 straipsnyje nustatyta valstybių narių pareiga, esant šio straipsnio 1 dalyje nustatytoms sąlygoms, taikyti išsiuntimą iš šalies turi būti vykdoma kuo skubiau ir kad tokios pareigos nebūtų laikomasi, jei išsiuntimas užsitęsęs dėl to, kad pirmojoje instancijoje atmetus tarptautinės apsaugos prašymą tokia procedūra,

kaip aprašytoji pirmesniame punkte, būtų tęsiama ne nuo jos sustabdymo momento, bet nuo jos pradžios.

- 26 Nagrinėjamu atveju *Cour de cassation* mano, kad, atsižvelgiant į pateiktą skundo pagrindą, turi būti išaiškinti Direktyvos 2008/115/EB 6 ir 8 straipsniai.
- 27 Taigi prieš priimdamas sprendimą jis nusprendė pateikti Teisingumo Teismui toliau nurodytą klausimą.

5. Prejudicinis klausimas

- 28 *Cour de cassation* sustabdo bylos nagrinėjimą, kol Teisingumo Teismas atsakys į šį prejudicinį klausimą:

Ar pagal 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse 6 ir 8 straipsnius yra draudžiama nacionalinės teisės norma, pagal kurią, nagrinėjant prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje dėl medicininių priežasčių, pripažintą priimtiniu pagal minėtus kriterijus, teisę gyventi šalyje suteikiančio leidimo išdavimas rodo, kad trečiosios šalies piliečiui leidžiama šio prašymo nagrinėjimo laikotarpiu gyventi šalyje, nors laikinai ir nesuteikiant garantijų, ir pagal kurią toks išdavimas reiškia, kad vykdant prieglobsčio procedūrą anksčiau priimtas sprendimas grąžinti, su kuriuo tas išdavimas nesuderinamas, netiesiogiai yra atšaukiamas?